821/09

Den 8. juni 2009 blev i sag nr. 74.862:

xxxx xxxxx xxxx
xxxxxxxxxxx xxx xxx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

Forsikrings-Aktieselskabet Alka
Engelholm Alle 1
2630 Taastrup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der via sin tidligere ansættelse har en gruppelivsaftale i Forsikrings-Aktieselskabet Alka, klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at udbetale invalidesummen på 50.000 kr.

Selskabet har afvist udbetaling af invalidesummen under henvisning til, at klageren på afskedigelsestidspunktet ikke opfyldte kriterierne for udbetaling af denne, da klagerens erhvervsevne på fratrædelsestidspunktet ikke ansås nedsat med mindst 2/3.

Den tegnede forsikring giver ret til udbetaling af invalidesummen, såfremt gruppemedlemmet før det 60. år fratræder sin stilling og i den forbindelse tilkendes pension fra det offentlige på grundlag af mindst 2/3 varig invaliditet.

Klageren, der er født i 1954, har afsluttet folkeskolen med realeksamen, og arbejdede efterfølgende 5 år inden for Militærpolitiet, hvorefter han blev brandmand i 1979. Han var ansat som sådan, indtil han blev afskediget pr. 1/3 1998 grundet en længerevarende sygemelding i forbindelse med en arbejdsulykke den 24/3 1997. Efter afskedigelsen fortsatte han deltidsjob i et vagtselskab, hvor han arbejdede ca. 32 timer om måneden, men han blev den 29/8 2000 afskediget grundet sine ryggener fra ulykken med virkning fra den 1/3 2001.

Professor og overlæge ved neurologisk afd., O.B.P., har i erklæring til Arbejdsskadestyrelsen af 12/12 1997 bl.a. anført:

> "43-årig mand, som i 1982 var udsat for et faldtraume i forbindelse med ildslukningsarbejde. Efter dette har der været tendens til rygsmerter med periodevis accentuering, så det har ført til sygemeldinger. Tilfældet skal efter oplysningerne først være blevet anmeldt ca. 10 år efter, at det fandt sted. I 1996 opstod der yderligere gener med dødhedsfornemmelse lateralt på venstre fod, men der har i øvrigt ikke været tegn til radikulær påvirkning eller til gener tydende på diskusprolaps.
>
> D. 24. marts 1997 var pt. udsat for et nyt faldtraume, hvor han på en brændende etage måtte springe ud på en trappeafsats, som var af beton, og i forbindelse med dette faldt han forover ned af trappen og slog ryggen. Der har efterfølgende været så udtalte ryggener, at pt. ikke har været i stand til at genoptage nogen form for erhvervsarbejde, og han har måttet reducere sine fritidsaktiviteter i ganske betydelig grad. Det drejer sig om lændesmerter, men disse er betydeligt accentuerede i forhold til de gener, han havde forud for ulykkestilfældet i marts 1997. Der har ikke i forbindelse med dette været radikulære fænomener.
>
> De aktuelle invaliderende ryggener må anses for udløst af ulykkestilfældet i marts 1997, men er opstået på baggrund af en i forvejen svagelig ryg med tendens til lændesmerter opstået efter et faldtraume i 1982."

Overlæge, speciallæge i ortopædkirurgi, M.R.K., har i erklæring af 30/7 2001 bl.a. anført:

> "På baggrund af anamnesen er det klart, at [klagerens] erhvervsevne pga. de nuværende gener er nedsat ganske betydeligt. Efter hans egne oplysninger har han imidlertid ikke gennemgået nogen egentlig undersøgelse for ryggenerne, og i betragtning af hans alder, mener jeg dette vil være rimeligt.
> Det er ikke muligt på baggrund af anamnesen at fastslå årsagen til rygsmerterne. Der er ikke tegn på nerverodstryk, og det er mest sandsynligt, at det drejer sig om degenerative forandringer sekundært til de to større traumer der har været i anamnesen."

I en udtalelse af 12/11 2002 fra Revacenteret i K. hedder det bl.a.:

> "Konklusion:
> [Klageren] har medvirket ved to ugers arbejdsprøvning. Forløbet er stoppet på teamets foranledning. [Klageren] har villet møde op, men er ofte sendt hjem af helbredsmæssige grunde på personalets foranledning.
>
> [Klageren] har under forløbet været tydeligt smerteplaget og psykisk påvirket og overrasket over at måtte erkende, hvor lidt han kan. [Klageren] er aldrig smertefri og fysioterapi og lignende behandlinger har ingen effekt.
>
> [Klageren] har svært ved at erkende sine begrænsninger og endnu sværere ved at acceptere dem.
>
> Samlet er det teamets vurdering, at [klagerens] arbejdsevne er reduceret til det ubetydelige af helbredsmæssige årsager, og placering på arbejdsmarkedet ville være urealistisk, selv om han blev motiveret herfor. [Klageren] har magtet at møde stabilt frem til arbejdsprøvning,

men har måttet sendes hjem, fordi personalet har skønnet, at det var uforsvarligt at lade ham fortsætte arbejdet.

Det er teamets vurdering, at [klagerens] arbejdsevne, set i forhold til ethvert tilgængeligt erhverv er svært nedsat, og at han på ingen måde vil kunne matche kravene på arbejdsmarkedet, hverken i ordinært eller i støttet beskæftigelse.

Teamet skal anbefale, at [klageren] fritages for yderligere krav rettet mod arbejdsmarkedet, således at han kan fastholde et begrænset, men dog acceptabelt socialt liv for sig og sin familie."

I en afgørelse af 13/2 2003 fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen i K. Kommune hedder det bl.a.:

"De har ret til forhøjet almindelig førtidspension i henhold til pensionslovens § 14 stk. 3 nr. 1. Ret til førtidspension er betinget af, at erhvervsevnen varigt er nedsat med mindst halvdelen. Denne betingelse fremgår af § 14 i lov om social pension."

Afgørelsen blev den 27/2 2003 påklaget til Den Sociale Sikringsstyrelse.

Speciallæge i klinisk neurofysiologi, M.R., har i erklæring af 13/10 2003 bl.a. anført:

"Ved den objektive undersøgelse findes betydeligt svækket patellarrefleks på højre side og i kombination med det svære lumbale smertesyndrom, findes der indikation for CT-skanning af lændehvirvelsøjlen for at udelukke en høj prolaps, samt funktionsoptagelse af lændehvirvelsøjlen med henblik på evt. spondylolistese. Resultaterne af disse undersøgelser vil blive fremsendt som addendum.
Med mindre ovennævnte undersøgelser giver anledning til operation og deraf kommende symptomlindring, skønnes den aktuelle tilstand, ud fra en strukturel synsvinkel, at være stationær. Det må anses for sikkert at den aktuelle smertetilstand er betinget af traumet den 24. 03.1997 og at dette traume har påført skadelidte et betydeligt mén og et svært erhvervsevnetab."

Speciallæge M.R. har i tilslutning hertil den 12/1 2004 til Arbejdsskadestyrelsen bl.a. anført:

"Røntgen af columna lumbalis inkl. funktionsoptagelse viser antydningsvis let reduktion af 4. lumbale intervertebralrum, men ingen tegn på olistese eller anden tegn på instabilitet. Supplerende blev der foretaget CT-scanning af columnalumbalis, som viste beskedne degenerative forandringer i form af diskrete osteofytter, men ingen discusprolaps eller spinalstenose.

Der er således ingen abnormiteter, som lader sig korrigere ved operation og den aktuelle tilstand må derfor skønnes permanent."

Den Sociale Sikringsstyrelse traf den 5/3 2004 afgørelse i klagerens ankesag. Det hedder i afgørelsen bl.a.:

"[Klageren] opfylder betingelserne for at få mellemste førtidspension efter § 14, stk. 2, nr. 1 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med virkning fra den 1. marts 2003.

Begrundelsen er, at [klagerens] erhvervsevne er nedsat med omkring 2/3.
…
Nævnet har ved afgørelsen lagt til grund, at [klageren] har følger efter rygtraumer i 1982 og 1997, hvor han under arbejdet som brandmand faldt direkte ned på ryggen med påmonteret apparat på ryggen.
…
Begrundelsen for virkningsdato er, den tilkendte pension udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om pension, dog senest med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er forløbet 3 måneder fra behandlingen al forhøjelsessagen er påbegyndt, jf. § 31, stk. 2 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Nævnet har lagt til grund, at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen … den 12. marts 2002 meddelte Deres medlem afslag på påbegyndelse af sag om tilkendelse af førtidspension, jf. § 24, stk. 2 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., og [klageren] henvises til arbejdsprøvning.

Nævnet har endvidere lagt til grund, at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen … 17. december 2002 meddelte, at der er rejst pensionssag i henholdt til § 24, stk. 2 i samme lov, og at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen … 13. februar 2003 traf afgørelse om, at [klageren] var berettiget til forhøjet almindelig førtidspension efter § 14, stk. 3, nr. 1 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Nævnet finder ikke, at der i loven om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. § 31, stk. 2 er hjemmel til at tilkende pension fra den 1. januar 2003, da sagen er angivet som påbegyndt den 17. december 2002, og kommunen først har truffet afgørelse om pensionsberettigelse den 13. februar 2003.

Nævnet tilkender mellemste førtidspension med virkning fra den 1. marts 2003, som er 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om pension."

På baggrund af det lægelige materiale vurderede kommunens Pensioneringsråd ved skrivelse af 5/12 2005, at klagerens erhvervsevne på afskedigelsestidspunktet var reduceret til 50 %, hvorfor han ikke var berettiget til udbetaling af invalidesummen fra selskabet.

Til grund for denne afgørelse lå overlæge H.B.'s vurdering. Det fremgik bl.a. heraf:

"Man har anmodet om fornyet gennemgang fra Pensioneringsrådets side af ovennævntes sag med særlig reference til speciallægeerklæring fra M.R. 3.10.2003. Det fremgår af denne speciallægeerklæring, at der ved undersøgelsen i 2003 blev fundet stort uændrede forandringer med hensyn til funktionsniveau i forhold til den oprindelige speciallægeerklæring fra O.P. 12.12.1997. I begge speciallægeerklæringer er der lagt vægt på pågældende subjektive smerteproblem, mens der tilsvarende er manglende/beskedne tegn på et egentligt nerverodstryk. R. finder, i modsætning til tidligere, en afsvækket refleks på højre ankel, men me-

ner dog, at der er tale om en stationær tilstand. Med hensyn til den afsluttende sætning i konklusionen anfører R., at den nuværende tilstand er afledt af den oprindelige skade, hvilket svarer til konklusionerne i de tidligere udtalelser, inklusive den fra undertegnede i Pensioneringsrådets sammenhæng. R. anfører tilsvarende, at der er et mén og et erhvervsevnetab som følge af skaden, hvilket også tidligere har været afgjort af Arbejdsskadestyrelsen. Man må derfor henvise til Arbejdsskadestyrelsens skøn over graden af påvirkning, her en méngrad på 5%. Det skal bemærkes, at R.'s supplerende speciallægeerklæring er dateret 12.1.2001, hvilket næppe kan være korrekt. Arbejdsskadestyrelsen har modtaget erklæringen den 13.1.2004, og da der i teksten er anført en henvisning til speciallægeerklæringen fra 13.10.2003, må der ligeledes være tale om en opfølgende undersøgelse. At denne undersøgelse, der altså er foregået i slutningen af 2003, fremgår det, at mistanken om diskusprolaps og et tryk på nerverødder er blevet afkræftet ved en CT-scanning, der efter alle praktiske forhold at dømme er normal for alderen, Den tidligere fremsendte votering fra Pensioneringsrådet fastholdes derfor."

Overlæge H.B. fastholdt dermed sin vurdering foretaget året før, hvor han vurderede erhvervsevnenedsættelsen til omkring 50 % på afskedigelsestidspunktet..

Over for nævnet har klagerens advokat indgivet klage ved skrivelse af 13/10 2008 med påstand om udbetaling af invalidesummen.

I klagen anfører advokaten bl.a.:

"Som det fremgår af brev af 5. december 2005 (bilag ..) fra K. Kommune, har kommunen afvist (Alka Forsikring), at [klageren] opfylder betingelserne for udbetaling af invalidesum, idet det gøres gældende, at erhvervsevnen var nedsat til 50 %, men ikke mere, svarende til, at [klageren] får tilkendt laveste førtidspension. Det gentages i brev af 24. januar 2006 (bilag ..).

Til disse oplysninger skal det bemærkes, at Pensionsrådets lægekonsulent efter min opfattelse har den opfattelse, der er fejlagtig, at [klageren] blev tilkendt laveste førtidspension, for derefter fra et senere tidspunkt (underforstået som følge af forværrede forhold), blev tilkendt mellemste førtidspension. Det er ikke tilfældet, idet Det Sociale Nævn, som fremhævet ovenfor, netop ændrede kommunens afgørelse, og der er kun formelle grunde til (regler for tilkendelsestidspunktet), at der fortsat er forskellige tilkendelsespunkter for henholdsvis kommunens tilkendelse af laveste førtidspension og Nævnets tilkendelse af mellemste førtidspension.

…

Til støtte for at [klageren] opfylder betingelserne for udbetaling af invalidesummen på kr. 50.000,00 gøres det gældende,

at han opfylder de i aftalen indeholdte betingelser,

at de helbredsmæssige forhold, der begrundede hans afskedigelse, er den direkte og eneste årsag til, at hans erhvervsevne har været og er nedsat med minimum 2/3, og at han er tilkendt mellemste førtidspension,

at pensionstilkendelsen fra det offentlige svarende til en invaliditet på minimum 2/3, således er sket i forbindelse med ('som følge af') de helbredsmæssige forhold, der begrundede afskedigelsen som tjenestemand,

at Pensionsrådet for K. Kommune og dermed Alka Forsikring fejlagtigt har antaget, at J.T. først blev tilkendt den laveste førtidspension og derefter fra et senere tidspunkt mellemste førtidspension, og

at J.T. således for det for Kommunen / Alka Forsikring relevante tidspunkt opfyldte betingelserne for den mellemste førtidspension og dermed tillige betingelserne for udbetaling af invalidesum."

Selskabet har over for nævnet ved skrivelse af 27/11 2008 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"Som det fremgår af de vedlagte akter har K.'s Kommune afvist at klager på afskedigelsestidspunktet opfyldte kriterierne for udbetaling af invalidesum, idet klagers erhvervsevne på fratrædelsestidspunktet ikke var nedsat med 2/3 eller mere.

De lægelige akter har været forelagt Kommunens lægefaglige råd - Pensioneringsrådet - som ikke har fundet klagers erhvervsevne på fratrædelsestidspunktet for nedsat i en grad der berettigede til invalidesum.

Overlæge M.K. anfører endvidere, at klager blev fyret den 11. november 1997 og fyringen var begrundet i sygemeldingen som følge af arbejdsulykken. Han blev tilkendt tjenestemandspension og fik tilkendt et tab i erhvervsevnen på 50% og en ménerstatning på 13%. Klager havde siden 1986 haft et deltidsjob ved siden af sit brandmandsjob, hvilket han opretholdt efter fyringen. Klager blev dog fyret fra sit deltidsjob den 29. august 2000 da han havde været sygemeldt siden 23. april 2000 p.g.a. ryggener.

Klager opretholdt således sit deltidsjob i knap 2,5 år efter han stoppede som brandmand.

Der er ikke lægelige oplysninger/speciallægeerklæringer eller lignende i sagen der konkluderer, at klager på fratrædelsestidspunktet havde et erhvervsevnetab på 2/3 eller mere.

For at være berettiget til udbetaling af invalidesum skal en tjenestemand være berettiget til kvalificeret svagelighedspension i henhold til pensionsvedtægtens § 7.

Klager blev afskediget med almindelig svagelighedspension med virkning fra 1. marts 1998. Denne blev angiveligt senere ændret til tilskadekomstpension. Klager blev ikke tilkendt kvalificeret svagelighedspension. Først ved Den Sociale Ankestyrelses afgørelse af 5. marts 2004 (mere end 6 år efter sin fratræden) blev klager tilkendt mellemste førtidspension.

Ved fratrædelse grundet sygdom eller ulykke inden det fyldte 60. år er det Pensioneringsrådet der vurderer graden af erhvervsevnetabet ud fra de foreliggende lægelige oplysninger.

K.'s Kommune har fulgt den aftalte procedure og afgjort sagen i overensstemmelse med Pensioneringsrådets vurdering.

Sagen er efterfølgende forelagt for en fornyet vurdering 2 gange (både i 2005 og i 2006), men Pensioneringsrådet fastholdt begge gange den foretagne vurdering; hvorefter klagers

erhvervsevnetab på fratrædelsestidspunktet ikke var 2/3 eller mere, og klager derfor ikke var berettiget til invalidesum på tidspunktet for sin fratrædelse.

Alka Forsikring må henholde sig til de foreliggende vurderinger, som er foretaget af den i henhold til aftalen kompetente myndighed, og vi finder ikke der foreligger den fornødne lægelig dokumentation for at tilsidesætte de af Pensioneringsrådet foretagne lægelige vurderinger, og må således fastholde den trufne afgørelse."

I en skrivelse af 28/1 2009 fra klagerens advokat til nævnet hedder det:

"1. Jeg skal endnu engang fremhæve, at H.B.s bedømmelse af min klients erhvervsevnenedsættelse med omkring 50 %, er sket på et yderst beskedent grundlag på baggrund af en kortvarig undersøgelse. Jeg skal også fremhæve, at den seneste konklusion i 2006, om at min klient har en erhvervsevnenedsættelse til omkring 50 %, svarende til den senere tilkendte offentlige pension på afskedigelsestidspunktet, er et udtryk for, at H.B. har overset, at min klient jo netop ankede afgørelsen om førtidspension og fik medhold i, at han er berettiget til mellemste førtidspension.

2. Alka fremhæver endvidere, at min klient opretholdt et deltidsjob knapt 2½ år efter, at han stoppede som brandmand. Det er fuldstændigt korrekt, at min klient var formelt ansat i 2½ år, men han arbejdede kun i et meget begrænset omfang, hvilket også er dokumenteret i forbindelse med indgivelsen af klagen.

3. Alka fremhæver, at der ikke er speciallægeerklæring eller lægelige oplysninger, der konkluderer, at min klients erhvervsevne på fratrædelsestidspunktet var nedsat med 2/3 eller mere.

Jeg skal fremhæve, at det af overlæge M.R.s erklæring af 13. oktober 2003 blandt andet fremgår *'det må anses for sikkert, at den aktuelle smertestilling er betinget af traumet den 24. marts 1997, og at dette traume har påført skadelidte et betydeligt mén og svært erhvervsevnetab".*

Overlægen er således at den opfattelse, at der er en sikker sammenhæng mellem arbejdsskaden og den svært nedsatte erhvervsevne.

Signe R.M. fra Arbejdsmedicinsk Klinik skriver efter undersøgelse den 22. juli 2006, at min klients symptomer er en *'direkte følge af arbejdsulykken i 1997 Tilstanden kan på nuværende tidspunkt betragtes som stationær. Ulykken har været skyld i svære mén og svær reduceret erhvervsevne, dette i en grad så det er svært at forestille sig et job, som patienten ville kunne bestride'.*

Også denne læge er sikker, hvad angår årsagssammenhæng.

Endelig er der afgørelsen for den Sociale Sikringsstyrelse den 4. marts 2004, hvor Styrelsen fremhæver at og lægger vægt på, at den nuværende tilstand *'skyldes ulykken 1997'.*

4. Endelig anfører Alka, at de lægger vægt på, at min klient først blev tilkendt mellemste førtidspension i afgørelse af 5. marts 2004. Min klient blev tilkendt mellemste førtidspension med virkning fra 1. marts 2003, og pensionssagen blev rejst den 29. maj 2002. Jeg skal endnu engang fremhæve, at min klient selvsagt ikke skal belastes af en urimelig lang sagsbehandlingstids i K. Kommune."

I selskabets svar af 19/2 2009 herpå hedder det bl.a.:

> "Der er med brevet ikke fremkommet nye oplysninger og vi skal blot bemærke, at det af de foreliggende oplysninger fremgår, at klager fratrådte sin stilling som brandmand i 1998 og at han på dette tidspunkt ikke opfyldte betingelserne i aftalens § 3.
>
> At klager med virkning fra 1. marts 2003 blev tilkendt mellemste førtidspension eller at pensionssagen blev indledt i maj måned 2002 ændrer ikke på det forhold at klager ved sin fratræden i 1998 ikke opfyldte kriterierne for tilkendelse af pension fra det offentlige på grundlag af mindst 2/3 varig invaliditet.
>
> At klagers helbredstilstand - med henvisning til overlæge M.K.s bemærkning i speciallægeerklæringen af 30. juli 2001 - senere er forværret, ændrer ikke på dette."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

> "**Invalidesum**
>
> Dersom et gruppemedlem før det 60. år fratræder sin stilling og i den forbindelse tilkendes pension fra det offentlige på grundlag af mindst 2/3 varig invaliditet, udbetales en invalidesum på kr. 50.000,-. En udbetalt invalidesum fratrækkes en eventuel senere udbetaling af dødsfaldssummen."

Nævnet udtaler:

Nævnet må erklære sig enig med klagerens advokat i, at Den Sociale Sikringsstyrelses afgørelse af 5/3 2004 er en omgørelse af den afgørelse, der var truffet den 13/2 2003 af Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen. Nævnet finder ligeledes, at bestemmelsen i forsikringsbetingelserne om, at pensionstilkendelse sker i forbindelse med fratrædelse af stilling, ikke nødvendigvis skal forstås således, at pensionstilkendelsen skal foreligge ved fratrædelsen eller have virkning samtidig med fratrædelsen.

Efter nævnets opfattelse skyldes fratrædelsen klagerens ryggener, og disse ryggener er af Den Sociale Sikringsstyrelse bedømt af en sværhedsgrad, der berettigede til mellemste førtidspension svarende til et erhvervsevnetab på 2/3. Efter det oplyste om klagerens bibeskæftigelse efter afskeden er der ikke grund til at antage, at erhvervsevnetabet var mindre efter afskeden.

Derfor

b e s t e m m e s :

Selskabet, Forsikrings-Aktieselskabet Alka, skal anerkende, at klageren i forbindelse med sin afsked er tilkendt pension fra det offentlige og i den forbindelse er tilkendt pension fra det offentlige på grundlag af mindst 2/3 invaliditet.

J. Hermann